

Organy przedstawicielskie

Representative organs

Kadencje Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (zgodnie z art. 98, ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 IV 1997 r.; poprzednio z ustawą konstytucyjną z dnia 17 X 1992 r. — Dz. U. Nr 84, poz. 426 — z późniejszymi zmianami):
Sejm: I kadencji — od 25 XI 1991 r. do 31 V 1993 r.,
II kadencji — od 14 X 1993 r. do 19 X 1997 r.,
III kadencji — od 20 X 1997 r. do 18 X 2001 r.,
IV kadencji — od 19 X 2001 r.
Senat: II kadencji — od 26 XI 1991 r. do 31 V 1993 r.,
III kadencji — od 15 X 1993 r. do 19 X 1997 r.,
IV kadencji — od 20 X 1997 r. do 18 X 2001 r.,
V kadencji — od 19 X 2001 r.
Kadencja Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wybieranego w wyborach powszechnych trwa 5 lat od dnia zaprzysiężenia.
Lech Wałęsa — od 23 XII 1990 r. do 22 XII 1995 r.
Aleksander Kwaśniewski — od 23 XII 1995 r. do 22 XII 2000 r.,
— od 23 XII 2000 r.

Terms of office of the Sejm and Senate of the Republic of Poland (in accordance with Art. 98, par. 1 of the Constitution of the Republic of Poland, dated 2 IV 1997; previously the constitutional act, dated 17 X 1992 — Journal of Laws No. 84, item 426 — with later amendments):
Sejm: I term — from 25 XI 1991 to 31 V 1993,
II term — from 14 X 1993 to 19 X 1997,
III term — from 20 X 1997 to 18 X 2001,
IV term — since 19 X 2001.
Senate: II term — from 26 XI 1991 to 31 V 1993,
III term — from 15 X 1993 to 19 X 1997,
IV term — from 20 X 1997 to 18 X 2001,
V term — since 19 X 2001.
The term of office of the President of the Republic of Poland, elected in a general election, is 5 years from the date the President is sworn into office.
Lech Wałęsa — from 23 XII 1990 to 22 XII 1995.
Aleksander Kwaśniewski — from 23 XII 1995 to 22 XII 2000,
— since 23 XII 2000.

TABL. 1 (48). WYBORY DO SEJMU I SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
ELECTIONS TO THE SEJM AND SENATE OF THE REPUBLIC OF POLAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sejm <i>Sejm</i>	Senat <i>Senate</i>	Sejm <i>Sejm</i>	Senat <i>Senate</i>	SPECIFICATION
	21 IX 1997 r.		23 IX 2001 r.		
Uprawnieni do głosowania w tys. . . .	28409,1		29364,5		<i>Persons entitled to vote in thous.</i>
Oddane głosy ważne:					<i>Valid votes cast:</i>
w tysiącach	13088,2	13318,0	13017,9	13072,3	<i>in thousands</i>
w % uprawnionych	46,1	46,9	44,3	44,5	<i>in % of entitled voters</i>

U w a g a. Średnia frekwencja w wyborach wynosiła: 21 IX 1997 r. do Sejmu — 47,93%, do Senatu — 47,92%; 23 IX 2001 r. do Sejmu — 46,29%, do Senatu — 46,28%.
Źródło: dane Państwowej Komisji Wyborczej.
Note. The average voting turnout amounted to: 21 IX 1997 Sejm election — 47,93%, Senate election — 47,92%; 23 IX 2001 Sejm election — 46,29%, Senate election — 46,28%.
Source: data of the State Election Commission.

TABL. 2 (49). WYNIKI WYBORÓW DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W DNIU 23 IX 2001 R.
WEDŁUG KOMITETÓW WYBORCZYCH
RESULTS OF THE ELECTION TO THE SEJM OF THE REPUBLIC OF POLAND ON 23 IX 2001,
BY ELECTION COMMITTEES

KOMITETY WYBORCZE	Oddane głosy ważne <i>Valid votes cast</i>		Uzyskane mandaty <i>Mandates received</i>	ELECTION COMMITTEES
	w tys. <i>in thous.</i>	w odsetkach <i>in percent</i>		
OGÓŁEM	13017,9	100,00	460^a	TOTAL
Sojusz Lewicy Demokratycznej — Unia Pracy	5342,5	41,04	216	Democratic Left Alliance — Labour Union
Platforma Obywatelska	1651,1	12,68	65	Civic Platform
Samobrona Rzeczypospolitej Polskiej . .	1327,6	10,20	53	Self-defence of the Republic of Poland

^a Posłów wybrano spośród 7508 kandydatów zgłoszonych na 403 okręgowych listach kandydatów na posłów w 41 okręgach wyborczych.
^a Deputies were elected from among 7508 candidates registered on 403 regional candidate lists in 41 election districts.

TABL. 2 (49). **WYNIKI WYBORÓW DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W DNIU 23 IX 2001 R. WEDŁUG KOMITETÓW WYBORCZYCH (dok.)**

RESULTS OF THE ELECTION TO THE SEJM OF THE REPUBLIC OF POLAND ON 23 IX 2001, BY ELECTION COMMITTEES (cont.)

KOMITETY WYBORCZE	Oddane głosy ważne Valid votes cast		Uzyskane mandaty Mandates received	ELECTION COMMITTEES
	w tys. in thous.	w odsetkach in percent		
„Prawo i Sprawiedliwość”	1236,8	9,50	44	„Law and Justice”
Polskie Stronnictwo Ludowe	1168,7	8,98	42	Polish People's Party
Liga Polskich Rodzin	1025,1	7,87	38	League of Polish Families
Akcja Wyborcza Solidarność Prawicy	729,2	5,60	—	Solidarity Election Action Right Wing
Unia Wolności	404,1	3,10	—	Freedom Union
„Mniejszość Niemiecka”	47,2	0,36	2	„German Minority”
Pozostałe	85,6	0,66	—	Others

Źródło: dane Państwowej Komisji Wyborczej.

Source: data of the State Election Commission.

TABL. 3 (50). **WYNIKI WYBORÓW DO SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W DNIU 23 IX 2001 R. WEDŁUG KOMITETÓW WYBORCZYCH**

RESULTS OF THE ELECTION TO THE SENATE OF THE REPUBLIC OF POLAND ON 23 IX 2001, BY ELECTION COMMITTEES

KOMITETY WYBORCZE	Zgłoszeni kandydaci Registered candidates	Głosy uzyskane przez wybranych senatorów Votes received by the elected senators		Uzyskane mandaty Mandates received	ELECTION COMMITTEES
		w tys. in thous.	w % głosów ważnych in % of valid votes		
OGÓŁEM	429	11250,4	86,06	100	TOTAL
Sojusz Lewicy Demokratycznej — Unia Pracy	99	8425,4	64,45	75	Democratic Left Alliance — Labour Union
Blok Senat 2001	93	1922,0	14,70	15	Bloc Senate 2001
Polskie Stronnictwo Ludowe	74	325,1	2,49	4	Polish People's Party
Liga Polskich Rodzin	14	198,3	1,52	2	League of Polish Families
Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej	20	124,0	0,95	2	Self-defence of the Republic of Poland
Pozostałe	129	255,6	1,95	2	Others

Źródło: dane Państwowej Komisji Wyborczej.

Source: data of the State Election Commission.

TABL. 4 (51). **REFERENDUM W SPRAWIE PRZYSTĄPIENIA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ DO UNII EUROPEJSKIEJ W DNIACH 7 I 8 VI 2003 R.**
REFERENDUM ON INTEGRATION OF THE REPUBLIC OF POLAND WITH EUROPEAN UNION ON 7 AND 8 VI 2003

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	<i>SPECIFICATION</i>
Uprawnieni do głosowania w tys.	29865,0	<i>Persons entitled to vote in thous.</i>
Oddane głosy:		<i>Votes cast:</i>
w tysiącach	17576,7	<i>in thousands</i>
w % uprawnionych	58,85	<i>in % of entitled voters</i>
w tym głosy ważne w tys.	17450,5	<i>of which valid votes in thous.</i>
w tym głosy na „tak” w %	77,45	<i>of which "yes" votes in %</i>

Źródło: dane Państwowej Komisji Wyborczej.
Source: data of the State Election Commission.

TABL. 5 (52). **POSŁOWIE I SENATOROWIE**
Stan na początku kadencji
DEPUTIES AND SENATORS
At the beginning of the term of office

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sejm <i>Sejm</i>		Senat <i>Senate</i>		SPECIFICATION
	Rzeczypospolitej Polskiej — kadencje <i>of the Republic of Poland — term</i>				
	III	IV	IV	V	

OGÓŁEM <i>TOTAL</i>					
OGÓŁEM	460	460	100	100	<i>TOTAL</i>
W tym kobiety	60	93	12	23	<i>Of which women</i>
WEDŁUG WIEKU <i>BY AGE</i>					
29 lat i mniej	13	11	—	—	<i>29 and less</i>
30—39	92	55	3	4	<i>30—39</i>
40—59	327	365	67	59	<i>40—59</i>
60 lat i więcej	28	29	30	37	<i>60 and more</i>
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA <i>BY EDUCATIONAL LEVEL</i>					
Wyższe	382	370	86	91	<i>Tertiary</i>
Średnie ^a	63	75	10	9	<i>Secondary^a</i>
Zasadnicze (zawodowe)	6	12	4	—	<i>Basic vocational</i>
Podstawowe	9	3	—	—	<i>Primary</i>

^a Łącznie z policealnym.
Źródło: dane Kancelarii Sejmu i Kancelarii Senatu.
^a Including post-secondary.
Source: data of the Chancellery of the Sejm and Chancellery of the Senate.

TABL. 6 (53). **KLUBY I KOŁA POSELSKIE IV KADENCJI SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W 2003 R.**
Stan w dniu 31 XII
DEPUTY CLUBS AND GROUPS OF THE IV TERM OF THE SEJM OF THE REPUBLIC OF POLAND IN 2003
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Członkowie Members	SPECIFICATION
Klub Parlamentarny Sojuszu Lewicy Demokratycznej	190	Parliamentary Club of the Democratic Left Alliance
Klub Parlamentarny Platformy Obywatelskiej	56	Parliamentary Club of the Civic Platform
Klub Parlamentarny „Prawo i Sprawiedliwość”	43	Parliamentary Club "Law and Justice"
Klub Parlamentarny Polskiego Stronnictwa Ludowego	37	Parliamentary Club of the Polish People's Party
Klub Parlamentarny „Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej”	31	Parliamentary Club "Self-defence of the Republic of Poland" (Samoobrona)
Klub Parlamentarny Ligi Polskich Rodzin	29	Parliamentary Club of the League of Polish Families
Klub Parlamentarny Unii Pracy	16	Parliamentary Club of the Labour Union
Koło Poselskie Partii Ludowo-Demokratycznej	10	Deputies' Group of the Democratic People's Party
Koło Poselskie Stronnictwa Konserwatywno-Ludowego	8	Deputies' Group of the People's Conservative Party
Koło Parlamentarne Polski Blok Ludowy	6	Parliamentary Group of the Polish People's Bloc
Koło Poselskie Ruchu Katolicko-Narodowego	5	Deputies' Group of the Catholic-National Movement
Koło Poselskie Polska Racja Stanu	5	Deputies' Group of Polish Raison d'Etat
Koło Poselskie Ruchu Odbudowy Polski	3	Deputies' Group of the Movement for the Reconstruction of Poland
Koło Poselskie Porozumienia Polskiego	3	Deputies' Group of the Polish Agreement
Posłowie niezrzeszeni	18	Independent deputies

Źródło: dane Kancelarii Sejmu.
Source: data of the Chancellery of the Sejm.

TABL. 7 (54). **WYBRANE DANE O DZIAŁALNOŚCI III ORAZ IV KADENCJI SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**
SELECTED DATA REGARDING III AND IV TERM ACTIVITY OF THE SEJM
OF THE REPUBLIC OF POLAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	Kadencje Sejmu Sejm term		SPECIFICATION
	III	IV ^a	
Posiedzenia plenarne	119	65	Plenary sessions
Dni obrad	316	184	Days in session
Wpływ projektów ustaw	1152	730	Inflow of draft laws
z inicjatywy:			by initiative of:
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej	16	15	the President of the Republic of Poland
Senatu	27	12	the Senate
Rady Ministrów	553	488	the Council of Ministers
posłów	469	187	deputies
komisji sejmowych	82	21	Sejm committees
obywateli	5	7	citizens
Ustawy uchwalone	640	475	Laws passed
w tym ustawy uchwalone w trybie pilnym	68	27	of which laws passed by the urgent procedure
w tym ustawy, do których Senat zgłosił:			of which laws, to which the Senate submitted:
poprawki	364	258	modifications
wniosek o odrzucenie	5	2	motion for rejection
Ustawy, do których Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej zgłosił wniosek o ponowne rozpatrzenie	28	2	Laws voted by the President of the Republic of Poland
Rozpatrzone wyroki i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego	19	x	Verdicts and decisions reviewed by the Constitutional Tribunal
w tym oddalone przez Sejm	3	x	of which dismissed by the Sejm
Podjęte uchwały w formie apeli, rezolucji i oświadczeń	190	128	Resolutions passed in the form of appeals, resolutions and statements
Interpelacje i zapytania poselskie	11328	8643	Interpellations and inquiries submitted by deputies
w tym zgłoszone indywidualnie	10599	8157	of which submitted individually

^a Dane dotyczą okresu od 19 X 2001 r. do 31 XII 2003 r.
Źródło: dane Kancelarii Sejmu.

^a Data concern the period from 19 X 2001 to 31 XII 2003.
Source: data of the Chancellery of the Sejm.

TABL. 8 (55). **DZIAŁALNOŚĆ STAŁYCH KOMISJI SEJMOWYCH III ORAZ IV KADENCJI SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ***ACTIVITIES OF STANDING COMMITTEES OF THE SEJM OF THE REPUBLIC OF POLAND DURING THE III AND IV TERM*

KOMISJE	Kadencje Sejmu <i>Sejm term</i>						COMMITTEES
	III		IV ^a				
	członkowie ^b <i>members^b</i>	posiedzenia komisji <i>committee sessions</i>	członkowie ^b <i>members^b</i>	posiedzenia komisji <i>committee sessions</i>	uchwalone <i>passed</i>		
					dezyderaty <i>desiderata</i>	opinie <i>opinions</i>	
Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych	39	272	38	123	2	10	<i>Administration and Internal Affairs Committee</i>
Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży	37	266	35	151	3	38	<i>Education, Science and Youth Committee</i>
Komisja Etyki Poselskiej	6	171	7	62	—	5	<i>Deputies' Ethics Committee</i>
Komisja Finansów Publicznych	42	577 ^c	54	272 ^d	1	79	<i>Public Finances Committee</i>
Komisja Gospodarki	34	255	46	172	20	21	<i>Economic Committee</i>
Komisja Infrastruktury	x	x	46	161	6	18	<i>Infrastructure Committee</i>
Komisja Integracji Europejskiej	29	100	x	x	x	x	<i>European Integration Committee</i>
Komisja Europejska	x	x	54	220	—	50	<i>European Committee</i>
Komisja Kultury Fizycznej i Sportu	x	x	20	76	6	11	<i>Physical Education and Sport Committee</i>
Komisja Kultury Fizycznej i Turystyki	29	143	x	x	x	x	<i>Physical Education and Tourism Committee</i>
Komisja Kultury i Środków Przekazu	34	203	31	123	4	19	<i>Culture and Media Committee</i>
Komisja Łączności z Polakami za Granicą	21	70	17	42	8	15	<i>Committee on Liaison with Poles Abroad</i>
Komisja Małych i Średnich Przedsiębiorstw	29	177	x	x	x	x	<i>Small and Medium Enterprise Committee</i>
Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych	14	81	19	41	4	3	<i>National and Ethnic Minorities Committee</i>
Komisja Obrony Narodowej	36	146	20	99	4	13	<i>National Defence Committee</i>
Komisja Ochrony Konkurencji i Konsumentów	20	147	x	x	x	x	<i>Competition and Consumer Protection Committee</i>
Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa	26	181	33	103	11	17	<i>Environmental Protection, Natural Resources and Forestry Committee</i>
Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej	21	75	18	41	—	—	<i>Constitutional Accountability Committee</i>
Komisja Polityki Przestrzennej, Budowlanej i Mieszkaniowej	21	174	x	x	x	x	<i>Physical Planning, Construction and Housing Committee</i>
Komisja Polityki Społecznej	35	330	x	x	x	x	<i>Social Policy Committee</i>
Komisja Polityki Społecznej i Rodziny	x	x	37	148	2	19	<i>Social Policy and Family Affairs Committee</i>
Komisja Regulaminowa i Spraw Poselskich	17	115	18	70	1	41	<i>Rules and Deputies Affairs Committee</i>
Komisja Rodziny	21	215	x	x	x	x	<i>Family Affairs Committee</i>
Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi	38	277	48	157	27	16	<i>Agriculture and Rural Development Committee</i>
Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej	38	395	30	125	—	29	<i>Local Self-Government and Regional Policy Committee</i>
Komisja Skarbu Państwa ^e	31	261	31	115	11	19	<i>State Treasury Committee^e</i>
Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka	24	312	29	116	1	20	<i>Justice and Human Rights Committee</i>
Komisja do Spraw Kontroli Państwowej ^f	19	56	20	72	8	10	<i>General Accounting Committee^f</i>
Komisja do Spraw Służb Specjalnych	5	122	9	88	6	75	<i>Special Services Committee</i>
Komisja Spraw Zagranicznych	39	182	32	142	4	52	<i>Foreign Affairs Committee</i>
Komisja Transportu i Łączności	30	211	x	x	x	x	<i>Transport and Communications Committee</i>
Komisja Ustawodawcza	x	x	26	130	—	232	<i>Legislative Committee</i>
Komisja Zdrowia	29	290	33	149	6	12	<i>Health Committee</i>

^a Dane dotyczą okresu od 19 X 2001 r. do 31 XII 2003 r. ^b Stan w końcu okresu. ^c, ^d W tym wspólnie z innymi komisjami odbyło się posiedzenie: ^c — 274, ^d — 72. ^e Do 12 III 2002 r. Komisja Skarbu Państwa, Uwalaszczenia i Prywatyzacji. ^f Powołana 30 IX 1998 r.

Źródło: dane Kancelarii Sejmu.

a Data concern the period from 19 X 2001 to 31 XII 2003. b End of period. c, d Of which joint sessions with other committees included: c — 274, d — 72. e Until 12 III 2002 the State Treasury, Enfranchisement and Privatization Committee. f Established 30 IX 1998.

Source: data of the Chancellery of the Sejm.

TABL. 9 (56). **KLUBY I KOŁA SENACKIE V KADENCJI SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W 2003 R.**
Stan w dniu 31 XII
SENATE FACTIONS AND GROUPS OF THE V TERM OF THE SENATE
OF THE REPUBLIC OF POLAND IN 2003
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Członkowie Members	SPECIFICATION
Klub Senacki Sojuszu Lewicy Demokratycznej — Unia Pracy	74	<i>The Senate Club of the Democratic Left Alliance — Labour Union</i>
Klub Senatorski „Blok Senat 2001”	10	<i>Senators' Club "Bloc Senate 2001"</i>
Koło Senatorów Ludowych i Niezależnych	5	<i>People's Party and Independent Senators' Group</i>
Koło Senackie Unii Wolności	4	<i>The Senate Group of the Freedom Union</i>
Klub Parlamentarny Ligi Polskich Rodzin	2	<i>Parliamentary Club of the League of Polish Families</i>
Klub Parlamentarny „Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej”	2	<i>Parliamentary Club "Self-defence of the Republic of Poland" (Samoobrona)</i>
Klub Parlamentarny „Prawo i Sprawiedliwość”	1	<i>Parliamentary Club "Law and Justice"</i>
Senatorowie niezrzeszeni	2	<i>Independent senators</i>

Źródło: dane Kancelarii Senatu.
Source: data of the Chancellery of the Senate.

TABL. 10 (57). **WYBRANE DANE O DZIAŁALNOŚCI IV ORAZ V KADENCJI SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**
SELECTED DATA REGARDING IV AND V TERM ACTIVITY OF THE SENATE
OF THE REPUBLIC OF POLAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	Kadencje Senatu Senate term		SPECIFICATION
	IV	V ^a	
Posiedzenia plenarne	90	52	<i>Plenary sessions</i>
Dni obrad	190	100	<i>Days in session</i>
Inicjatywy ustawodawcze	27	12	<i>Legislative initiatives</i>
Ustawy rozpatrzone	656	472	<i>Laws considered</i>
w tym ustawy, do których zgłoszono:			<i>of which laws, to which were submitted:</i>
poprawki	372	258	<i>modifications</i>
wniosek o odrzucenie	7	2	<i>motion for rejection</i>
Liczba zgłoszonych poprawek do rozpatrzo- nych ustaw	6612	3552	<i>Number of modifications submitted to con- sidered laws</i>
w tym:			<i>of which:</i>
przyjęte przez Sejm	4795	2968	<i>accepted by the Sejm</i>
odrzucone przez Sejm	1775	569	<i>rejected by the Sejm</i>
Podjęte uchwały	766	534	<i>Resolutions passed</i>
legislacyjne	686	484	<i>legislative</i>
okolicznościowe	12	15	<i>circumstantial</i>
pozostałe	68	35	<i>others</i>

^a Dane dotyczą okresu od 19 X 2001 r. do 31 XII 2003 r.
Źródło: dane Kancelarii Senatu.
^a Data concern the period from 19 X 2001 to 31 XII 2003.
Source: data of the Chancellery of the Senate.

TABL. 11 (58). **DZIAŁALNOŚĆ STAŁYCH KOMISJI SENACKICH IV ORAZ V KADENCJI SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**
ACTIVITIES OF STANDING COMMITTEES OF THE SENATE OF THE REPUBLIC OF POLAND DURING THE IV AND V TERM

KOMISJE	Kadencje Senatu <i>Senate term</i>				COMMITTEES
	IV		V ^a		
	człon- kowie ^b <i>mem- bers^b</i>	posie- dzenia komisji <i>com- mittee ses- sions</i>	człon- kowie ^b <i>mem- bers^b</i>	posie- dzenia komisji <i>com- mittee ses- sions</i>	
Komisja Emigracji i Polaków za Granicą	x	x	18	59	<i>Emigration and Poles Abroad Committee</i>
Komisja Gospodarki i Finansów Publi- cznych	x	x	13	125	<i>National Economy and Public Finances Committee</i>
Komisja Gospodarki Narodowej	21	261	x	x	<i>National Economy Committee</i>
Komisja Kultury i Środków Przekazu . .	8	84	16	52	<i>Culture and Media Committee</i>
Komisja Nauki i Edukacji Narodowej . .	15	90	x	x	<i>Science and National Education Committee</i>
Komisja Nauki, Edukacji i Sportu	x	x	19	83	<i>Science, Education and Sport Committee</i>
Komisja Obrony Narodowej	16	86	x	x	<i>National Defence Committee</i>
Komisja Obrony Narodowej i Bezpieczeń- stwa Publicznego	x	x	11	111	<i>National Defence and Public Safety Com- mittee</i>
Komisja Ochrony Środowiska	10	112	12	82	<i>Environmental Protection Committee</i>
Komisja Polityki Społecznej i Zdrowia . .	x	x	12	134	<i>Social Policy and Health Committee</i>
Komisja Praw Człowieka i Praworządności	9	201	x	x	<i>Human Rights and the Rule of Law Com- mittee</i>
Komisja Regulaminowa i Spraw Senator- skich	15	76	x	x	<i>Rules and Senators' Affairs Committee</i>
Komisja Regulaminowa, Etyki i Spraw Se- natorskich	x	x	13	36	<i>Rules, Ethics and Senators' Affairs Commit- tee</i>
Komisja Rodziny i Polityki Społecznej	8	182	x	x	<i>Family and Social Policy Committee</i>
Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi	10	132	11	114	<i>Agriculture and Rural Development Com- mittee</i>
Komisja Samorządu Terytorialnego i Ad- ministracji Państwowej	15	156	10	106	<i>Local Self-Government and State Admini- stration Committee</i>
Komisja Skarbu Państwa i Infrastruktury	x	x	11	87	<i>State Treasury and Infrastructure Commit- tee</i>
Komisja Spraw Emigracji i Polaków za Granicą	18	69	x	x	<i>Emigration and Poles Abroad Committee</i>
Komisja Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej	18	122	15	148	<i>Foreign Affairs and European Integration Committee</i>
Komisja Ustawodawcza	4	261	x	x	<i>Legislative Committee</i>
Komisja Ustawodawstwa i Praworządności	x	x	11	157	<i>Legislative and Rule of Law Committee</i>
Komisja Zdrowia, Kultury Fizycznej i Sportu	17	114	x	x	<i>Health, Physical Education and Sport Com- mittee</i>

a Dane dotyczą okresu od 19 X 2001 r. do 31 XII 2003 r. b Stan w końcu okresu.
 Źródło: dane Kancelarii Senatu.

a Data concern the period from 19 X 2001 to 31 XII 2003. b End of period.
 Source: data of the Chancellery of the Senate.

TABL. 12 (59). WYBORY DO ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2002 R.
ELECTIONS TO ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2002

A. WYBORY RADNYCH W DNIU 27 X^a
ELECTIONS OF COUNCILLORS ON 27 X^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Rady gmin ^b Gmina councils ^b			Rady miast w miastach na prawach powiatu City councils in cities with powiat status		Rady powiatów Powiat councils	Sejmiki woje- wództw Voivod- ship regional councils	Rady dzielnic m.st. Warszawy District councils of the Capital City Warszawa
	ogółem total	w gminach o liczbie mieszkańców in gminas by number of population		ogółem total	w tym rada m.st. Warszawy of which council of the Capital City Warszawa			
		do 20 tys. up to 20 thous.	powyżej 20 tys. more than 20 thous.					
Liczba mandatów . . . . . Number of mandates Liczba zgłoszonych kandydatów na radnych: Number of registered candidates for councillors: w tysiącach . . . . . in thousands na 1 mandat . . . . . per mandate	37834	32205	5629	1745	60	6294	561	399
Uprawnieni do głosowania w tys. Persons entitled to vote in thous.	19292,7	12499,3	6793,4	10204,7	1318,9	19367,5	29572,2	1316,4
Oddane głosy: w tysiącach Votes cast: in thousands	9539,0	6564,1	2974,9	3489,3	541,8	9569,7	13048,7	541,4
w % uprawnionych in % of entitled voters	49,4	52,5	43,8	34,2	41,1	49,4	44,1	41,1
w tym głosy ważne: of which valid votes:								
w tysiącach . . . . . in thousands	9165,1	6378,7	2786,4	3319,0	507,5	8747,4	11165,5	518,3
w % uprawnionych . . . . . in % of entitled voters	47,5	51,0	41,0	32,5	38,5	45,2	37,8	39,4

B. WYBORY BEZPOŚREDNIE WÓJTÓW, BURMISTRZÓW I PREZYDENTÓW MIAST
DIRECT ELECTIONS OF VILLAGE MAYORS, MAYORS AND PRESIDENTS OF CITIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wój- towie Village mayors	Burmi- strzowie Mayors	Prezyden- ci miast Presidents of cities	SPECIFICATION
------------------	------------------------------------	------------------------------	--	---------------

GŁOSOWANIE W DNIU 27 X VOTING ON 27 X

Liczba urzędów do obsadzenia	1596	776	106	Number of offices' vacancies to be filled
Liczba zgłoszonych kandydatów: ogółem	5711	3877	783	Number of registered candidates: total
na 1 urząd	3,6	5,0	7,4	per office
Uprawnieni do głosowania w tys.	8091,7	9442,9	12037,6	Persons entitled to vote in thous.
Oddane głosy: w tysiącach	4332,0	4537,5	4192,3	Votes cast: in thousands
w % uprawnionych	53,5	48,1	34,8	in % of entitled voters
w tym głosy ważne: w tysiącach	4237,5	4424,8	4108,6	of which valid votes: in thousands
w % uprawnionych	52,4	46,9	34,1	in % of entitled voters
Liczba obsadzonych urzędów	981	281	11	Number of filled offices' vacancies

GŁOSOWANIE PONOWNE W DNIU 10 XI SECOND BALLOT ON 10 XI

Liczba urzędów do obsadzenia	615	492	95	Number of offices' vacancies to be filled
Liczba kandydatów	1230	984	190	Number of candidates
Uprawnieni do głosowania w tys.	3188,2	6535,5	10950,5	Persons entitled to vote in thous.
Oddane głosy: w tysiącach	1561,3	2480,0	3195,6	Votes cast: in thousands
w % uprawnionych	49,0	37,9	29,2	in % of entitled voters
w tym głosy ważne: w tysiącach	1543,7	2451,4	3160,7	of which valid votes: in thousands
w % uprawnionych	48,4	37,5	28,9	in % of entitled voters

^a Zgodnie z ustawą z dnia 15 III 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361) z późniejszymi zmianami, Warszawa jest gminą mającą status miasta na prawach powiatu, w skład której wchodzi 18 dzielnic. ^b Bez rad miast w miastach na prawach powiatu.

U w a g a. Nie dokonano wyboru 3 burmistrzów z powodu nieotrzymania przez kandydata więcej niż połowy ważnie oddanych głosów.

Źródło: dane Państwowej Komisji Wyborczej.

^a In compliance with the law of 15 III 2002 on the system of the Capital City Warszawa (Journal of Laws No. 41, item 361), with later amendments, Warszawa is a gmina possessing city status with powiat status, encompassing 18 city districts. ^b Excluding city councils in cities with powiat status.

Note. 3 mayors have not been elected due to the fact that the candidate has not received more than a half of valid votes casted.

Source: data of the State Election Commission.

TABL. 13 (60). RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
 COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu ^b city councils in cities with powiat status ^b	rad powiatów powiat councils	sejmików woje- wództw voivodship regional councils	

STAN W DNIU WYBORÓW — 27 X 2002 R.
 AS OF ELECTION DAY — 27 X 2002

OGÓŁEM	37834	2144	6294	561	TOTAL
W tym kobiety	6725	494	1000	80	Of which women

STAN W DNIU 31 XII 2003 R.
 AS OF 31 XII 2003

Ogółem
 Total

OGÓŁEM	37765	2114	6300	561	TOTAL
W tym kobiety	6831	506	1049	80	Of which women

Według wieku
 By age

29 lat i mniej	1337	182	92	31	29 and less
30—39	6205	308	706	62	30—39
40—59	26645	1298	4853	395	40—59
60 lat i więcej	3578	326	649	73	60 and more

Według poziomu wykształcenia
 By educational level

Wyższe	10765	1563	4410	452	Tertiary
Policealne	1149	41	153	8	Post-secondary
Średnie	14369	443	1430	85	Secondary
Zasadnicze (zawodowe)	8913	61	258	16	Basic vocational
Podstawowe	2487	5	39	—	Primary
Pozostałe	82	1	10	—	Others

Według grup zawodów^c
 By occupational groups^c

Parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	2631	465	2206	240	Legislators, senior officials and managers
Specjaliści	7597	1041	2191	165	Professionals
Technicy i inny średni personel	6143	280	534	20	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	2113	102	333	36	Clerks
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	2729	71	183	27	Service workers and shop and market sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	10789	6	586	53	Skilled agricultural and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	2916	31	112	1	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	1319	10	17	1	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy przy pracach prostych	646	4	13	—	Elementary occupations
Sily zbrojne	183	21	25	2	Armed forces

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. b Łącznie z radnymi rad dzielnic m.st. Warszawy. c Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 32; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się.

Źródło: w zakresie radnych w dniu wyborów (27 X 2002 r.) — dane Państwowej Komisji Wyborczej.

a Excluding city councils councillors in cities with powiat status. b Including councillors of the Capital City Warszawa district councils. c See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 32; according to occupational groups data do not include unemployed, not working and studying councillors.

Source: regarding councillors on election (27 X 2002) — data of the State Election Commission.

TABL. 14 (61). **WYROKI I POSTANOWIENIA TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO**
VERDICTS AND DECISIONS OF THE CONSTITUTIONAL TRIBUNAL

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995 ^a	2000	2002	2003	SPECIFICATION
Zgodność ustaw z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej ^b	23	38	41	44	Laws consistent with the Constitution of the Republic of Poland ^b
Zgodność z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej ^b i ustawami przepisów aktów podustawowych (rozporządzenia, zarządzenia itp.)	8	7	9	8	Consistent with the Constitution of the Republic of Poland ^b and with laws of provisions of statutory records (decrees, instructions, etc.)
Zgodność z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej celów lub działalności partii politycznych	x	1	—	1	Aims and activities of political parties consistent with the Constitution of the Republic of Poland
Pytania prawne	1	15	15	16	Legal issues
Skargi konstytucyjne	x	25	31	30	Constitutional petitions

a Dane dotyczą orzeczeń. *b* W 1995 r. zgodność z ustawą konstytucyjną z dnia 17 X 1992 r. z późniejszymi zmianami. U w a g a. Trybunał Konstytucyjny działa na mocy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 IV 1997 r. (poprzednio na mocy ustawy konstytucyjnej z dnia 17 X 1992 r. z późniejszymi zmianami) oraz ustawy z dnia 1 VIII 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643). Trybunał Konstytucyjny składa się z 15 sędziów, którzy wybierani są przez Sejm na 9-letnią kadencję.

Źródło: dane Trybunału Konstytucyjnego.
a Data concern judgements. *b* In 1995 consistent with the constitutional act, dated 17 X 1992, with later amendments. N o t e. The legal base of the activity of the Constitutional Tribunal is the Constitution of the Republic of Poland, dated 2 IV 1997 (previously on the basis of the constitutional act, dated 17 X 1992, with later amendments) as well as the Law on the Constitutional Tribunal, dated 1 VIII 1997 (Journal of Laws No. 102, item 643). The Constitutional Tribunal is composed of 15 judges who are chosen by the Sejm for a 9-year term.
 Source: data of the Constitutional Tribunal.

TABL. 15 (62). **DZIAŁALNOŚĆ RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**
ACTIVITY OF THE COMMISSIONER FOR CIVIL RIGHTS PROTECTION
A. WPŁYW SPRAW I WYSTĄPIENIA RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
CASES RECEIVED AND PRONOUNCEMENTS OF THE COMMISSIONER FOR CIVIL RIGHTS PROTECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	2000	2002	2003	SPECIFICATION
WPŁYW SPRAW ^a CASES RECEIVED ^a					
OGÓŁEM	46311	49602	52091	55286	TOTAL
W tym nowych spraw	29912	31532	30573	32016	Of which new cases
WYSTĄPIENIA RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH PRONOUNCEMENTS OF THE COMMISSIONER FOR CIVIL RIGHTS PROTECTION					
OGÓŁEM	336	389	490	405	TOTAL
w tym:					of which:
Wystąpienia o charakterze ogólnym	249	256	342	294	Pronouncements with a general character
w tym wnioski o podjęcie inicjatywy prawodawczej	97	121	117	104	of which motions for undertaking a legislative initiative
Wnioski do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie niezgodności przepisów z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej ^b	12	11	21	14	Motions to the Constitutional Tribunal for ascertaining the incompatibility of regulations with the Constitution of the Republic of Poland ^b
Przystąpienie do skarg konstytucyjnych	x	7	8	9	Initiation of constitutional petitions
Pytania prawne do Sądu Najwyższego	11	6	1	3	Legal issues to the Supreme Court

a Przez wpływ spraw rozumie się zarejestrowane w danym roku wszystkie pisma, tj.: listy od obywateli i innych wnioskodawców, notatki z przyjęć interesantów oraz z kontroli terenowych, dotyczące zarówno spraw będących w toku, jak i spraw, którymi Rzecznik się jeszcze nie zajmował; przez sprawę nową rozumie się pierwsze pismo zarejestrowane w danej sprawie. *b* W 1995 r. — z ustawą konstytucyjną z dnia 17 X 1992 r. z późniejszymi zmianami.
a Cases received are understood as all documents registered in a given year, i.e.: letters from citizens and other petitioners, notes from meetings with petitioners as well as from local inspections, concerning both on-going cases and cases the Commissioner has not yet initiated. *b* In 1995 — with the constitutional act, dated 17 X 1992, with later amendments.

TABL. 15 (62). **DZIAŁALNOŚĆ RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH (dok.)**
ACTIVITY OF THE COMMISSIONER FOR CIVIL RIGHTS PROTECTION (cont.)
A. WPŁYW SPRAW I WYSTĄPIENIA RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH (dok.)
CASES RECEIVED AND PRONOUNCEMENTS OF THE COMMISSIONER FOR CIVIL RIGHTS PROTECTION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	2000	2002	2003	SPECIFICATION
WYSTĄPIENIA RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH (dok.) PRONOUNCEMENTS OF THE COMMISSIONER FOR CIVIL RIGHTS PROTECTION (cont.)					
Rewizje nadzwyczajne	57	22	42	29	Extraordinary appeal
Kasacje	x	79	71	47	Cassations
Skargi do Naczelnego Sądu Administra- cyjnego	—	7	3	7	Petitions to the Chief Administrative Court

B. NOWE SPRAWY ROZPATRZONE PRZEZ RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
NEW CASES CONSIDERED BY THE COMMISSIONER FOR CIVIL RIGHTS PROTECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem ^c <i>Total^c</i>	Podjęto do pro- wadze- nia <i>Accepted for consi- deration</i>	Prze- ka- zano według włas- ności <i>Directed to compe- tent body</i>	Udzielono wyjaśnień i infor- macji <i>Clarifi- cation and infor- mation granted</i>	Nie podjęto <i>Not consi- dered</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM 1995	34103	9643	432	22688	1340	TOTAL
2000	34003	13026	747	19289	941	
2002	37810	18134	462	18501	713	
2003	38705	17461	461	19875	908	
Prawo konstytucyjne i międzynaro- dowe	1037	388	12	574	63	<i>Constitutional and international law</i>
Prawo karne	8009	6074	9	1874	52	<i>Criminal law</i>
Zabezpieczenie społeczne	6356	1969	167	4145	75	<i>Social security</i>
Prawo cywilne, gospodarka nieru- chomościami	4387	1506	8	2754	119	<i>Civil law, real estate management</i>
Prawo administracyjne, sprawy mieszkaniowe	3810	1491	10	2221	88	<i>Administrative law, residential mat- ters</i>
Prawo gospodarcze, daniny publicz- ne, ochrona praw konsumenta	4590	2144	12	2174	260	<i>Economic law, public levies, protec- tion of consumer rights</i>
Prawo karne wykonawcze	2867	1627	57	1155	28	<i>Executive criminal law</i>
Prawo pracy	2701	537	139	1948	77	<i>Labour law</i>
Prawa żołnierzy i funkcjonariuszy służb publicznych i cudzoziem- ców	1002	280	21	688	13	<i>Rights of soldiers, civil servants and foreigners</i>
Administracja lokalna, mniejszości narodowe i współpraca z organi- zacjami społecznymi	1222	503	11	645	63	<i>Local administration, national mi- norities and co-operation with social organizations</i>
Prawo rodzinne i ochrona praw osób niepełnosprawnych	1666	764	11	863	28	<i>Family law and protection of the rights of people with disabilities</i>
Ochrona zdrowia	692	152	3	532	5	<i>Health care</i>
Inne	366	26	1	302	37	<i>Others</i>

^c Łącznie z pozostałymi z lat poprzednich.
U w a g a .
1. Urząd Rzecznika Praw Obywatelskich utworzono na mocy ustawy z dnia 15 VII 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich, której jednolity tekst ogłoszono w Dz. U. 2001 Nr 14, poz. 147. Rzecznik Praw Obywatelskich powoływany jest przez Sejm, za zgodą Senatu, na wniosek Marszałka Sejmu albo grupy 35 posłów i jego kadencja trwa 5 lat.
2. Grupowanie spraw w części B zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.
Źródło: dane Rzecznika Praw Obywatelskich.
^c Including cases remaining from previous years.
N o t e .
1. Institution of the Commissioner for Civil Rights Protection (Ombudsman) was established upon the act on the Commissioner for Civil Rights Protection, dated 15 VII 1987, whose uniform text was published in the Journal of Laws 2001 No. 14, item 147. The Commissioner is appointed by the Sejm, with the consent of the Senate on a motion of the Sejm Speaker or a group of 35 deputies. The term runs for 5 years.
2. Grouping of cases in part B was changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.
S o u r c e : data of the Commissioner for Civil Rights Protection.

TABL. 16 (63). **WYBRANE DANE O DZIAŁALNOŚCI NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI**
SELECTED DATA REGARDING THE ACTIVITY OF THE SUPREME CHAMBER OF CONTROL

WYSZCZEGÓLNIENIE	1996	2000	2002	2003	SPECIFICATION
KONTROLE JEDNOSTKOWE INDIVIDUAL ENTITY AUDITS					
OGÓŁEM	3911	4000	3770	3294	TOTAL
Ministerstwa i urzędy centralne	640	225	213	243	Ministries and central offices
Urzędy wojewódzkie ^a	483	168	166	147	Voivodship offices ^a
Inne urzędy, instytucje i jednostki państwowe	363	1260	1264	1229	Other state offices, institutions and entities
Urzędy gmin ^b	478	761	687	618	Gmina offices ^b
Starostwa powiatowe	x	251	220	176	Powiat starosta offices
Urzędy marszałkowskie	x	137	150	101	Marshals' offices
Samorządowe kolegia odwoławcze	—	17	16	49	Self-government appeal councils
Instytucje finansowe ^c i ubezpieczeniowe	140	91	30	22	Financial institutions ^c and insurance companies
Spółki ^d	340	483	427	187	Companies ^d
Szkoły podstawowe, gimnazjalne, średnie i wyższe oraz przedszkola ^e	147	196	158	161	Primary, lower secondary, secondary and tertiary schools as well as nursery schools ^e
Zakłady opieki zdrowotnej	190	173	188	108	Health care facilities
Oddziały wojewódzkie Narodowego Funduszu Zdrowia ^f	x	21	6	3	Voivodship branches of the National Health Fund ^f
Organizacje społeczne, gospodarcze, fundacje	33	157	172	182	Social and economic organizations, foundations
Pozostałe jednostki	1097	60	73	68	Other entities
WYSTĄPIENIA POKONTROLNE POST-AUDIT STATEMENTS					
OGÓŁEM	4322	4383	3973	3497	TOTAL
przekazane:					transferred to:
Prezesowi Rady Ministrów	3	6	9	2	The Prime Minister
Ministrom i kierownikom urzędów centralnych	144	261	169	178	Ministers and directors of central offices
Wojewodom ^g	560	216	196	200	Voivods ^g
Kierownikom innych urzędów, instytucji i jednostek państwowych	1081	1412	1297	1316	Directors of other state offices, institutions and entities
Wójtom, burmistrzom i prezydentom miast ^b	481	876	792	653	Village mayors, mayors and presidents of cities ^b
Starostom	x	283	266	202	Starosts
Marszałkom województw	x	155	159	115	Marshals of voivodships
Prezesom samorządowych kolegiów odwoławczych	—	17	16	49	Directors of self-government appeal councils
Kierownikom instytucji finansowych ^c i ubezpieczeniowych	152	105	49	49	Directors of financial institutions ^c and insurance companies
Osobom zarządzającym spółkami ^d	418	455	425	229	Persons managing companies ^d
Kierownikom szkół podstawowych, gimnazjalnych, średnich i wyższych oraz przedszkoli ^e	281	191	192	152	Directors of primary, lower secondary, secondary and tertiary schools as well as nursery schools ^e
Kierownikom zakładów opieki zdrowotnej	212	183	179	140	Directors of health care facilities
Kierownikom oddziałów wojewódzkich Narodowego Funduszu Zdrowia ^f	x	21	3	7	Directors of the voivodship branches of the National Health Fund ^f
Kierownikom organizacji społecznych, gospodarczych, fundacji	47	137	145	174	Directors of social and economic organizations, foundations
Kierownikom pozostałych jednostek	943	65	76	31	Directors of other entities

^{a, b} W 1996 r. łącznie: ^a — z urzędami rejonowymi, ^b — z sejmikami samorządowymi. ^c Banki, biura maklerskie itp. ^d Bez spółek instytucji finansowych i ubezpieczeniowych. ^e Łącznie z kuratoriami oświaty; w 1996 r. bez gimnazjów. ^f Do 31 III 2003 r. dane dotyczą regionalnych kas chorych i Branżowej Kasy Chorych dla Służb Mundurowych. ^g W 1996 r. łącznie z kierownikami stopnia wojewódzkiego i rejonowego.

U w a g a. Najwyższa Izba Kontroli działa na mocy ustawy z dnia 23 XII 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, której jednolity tekst ogłoszono w Dz. U. 2001 Nr 85, poz. 937, z późniejszymi zmianami.

W wyniku przeprowadzonych kontroli Najwyższa Izba Kontroli skierowała zawiadomienia do organów powołanych do ścigania przestępstw lub wykroczeń: w 1996 r. — 63, w 2000 r. — 103, w 2002 r. — 73 i w 2003 r. — 104, w tym do prokuratury odpowiednio: 60, 98, 71 i 98.

Źródło: dane Najwyższej Izby Kontroli.

^{a, b} In 1996 including: ^a — regional offices, ^b — self-government regional councils. ^c Banks, brokerage offices, etc. ^d Excluding companies of financial institutions and insurance companies. ^e Including school superintendent's offices; in 1996 excluding lower secondary. ^f Until 31 III 2003 data concern of regional health funds and the Branch Health Fund for the Uniformed Services. ^g In 1996 including voivodship and regional-level directors.

Note. The legal base of the activity of the Supreme Chamber of Control is the Law on the Supreme Chamber of Control, dated 23 XII 1994, which uniform text was published in the Journal of Laws 2001 No. 85, item 937, with later amendments.

As a result of conducted audits, the Supreme Chamber of Control notified offices responsible for the prosecution of crimes and offences: 63 notifications in 1996, 103 in 2000, 73 in 2002 and 104 in 2003, including 60, 98, 71 and 98 respectively, to the public prosecutor's office.

Source: data of the Supreme Chamber of Control.

Administracja publiczna**Uwagi ogólne**

Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych.

1. Do administracji państwowej zalicza się:**1) naczelne i centralne organy administracji:**

- a) instytucje naczelne i centralne (np. Sejm, Senat, Urząd Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
- b) jednostki służb zagranicznych, tj. placówki zagraniczne organów administracji państwowej oraz pracujących za granicą w przedstawicielstwach ONZ i innych misjach za granicą, a także w instytucjach, ośrodkach informacji i kultury za granicą,
- c) terenowe organy rządowej administracji specjalnej (np. izby i urzędy skarbowe, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, urzędy celne, regionalne izby obrachunkowe, Inspekcję Handlową, okręgowe inspektoraty gospodarki energetycznej i materiałowej, gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych, archiwa państwowe);

2) terenowe organy rządowej administracji ogólnej (urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej łącznie z wojewódzkimi: inspektoratami inspekcji handlowej, służbami ochrony zabytków, zakładami weterynarii, zarządami melioracji i urzędów wodnych oraz kuratoriami oświaty).**2. Do administracji samorządu terytorialnego zalicza się:****1) gminy i miasta na prawach powiatu:**

- a) urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych),
- b) urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspekcje nadzoru budowlanego, ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej);

2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspekcje weterynaryjne, zarządy dróg);**3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. zarządy melioracji i urzędów wodnych).****3. Samorządowe kolegia odwoławcze.****4. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej podano bez jednostek służb zagranicznych.****Public administration****General notes**

Information presented concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local self-government administration and self-government appeal councils.

1. State administration comprises:**1) principle and central organs of administration:**

- a) principle and central institutions (e.g., Sejm, Senate, Office of the President, ministries, central offices),
- b) foreign service institutions, i.e., foreign offices of state administration organs and those operating abroad as part of UN agencies and other missions abroad, as well as in institutions and information and cultural centres abroad,
- c) territorial organs of special government administration (e.g., fiscal chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, customs offices, regional accounting chambers, Trade Inspectorate, district energy and material economy inspectorates, auxiliary units of budgetary entities, state archives);

2) territorial organs of general government administration (voivodship offices, auxiliary service entities including voivodship: trade inspectorates, monument preservation services, veterinary offices, drainage and water facility boards as well as school superintendent's offices).**2. Local self-government administration comprises:****1) gminas and cities with powiat status:**

- a) gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities),
- b) offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., construction supervision inspectorates, geodetic and cartographic documentation centres);

2) powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., veterinary inspectorates, public road boards);**3) voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship self-government organizational entities (e.g., drainage and water facility boards).****3. Self-government appeal councils.****4. Data concerning average wages and salaries in the state administration are presented excluding foreign service institutions.**

Uwaga do tablic 17 i 18

Dane dotyczące m.st. Warszawy od 2002 r. uwzględnia się wyłącznie w miastach na prawach powiatu.

Note to tables 17 and 18

Since 2002 data concerning the Capital City Warszawa are presented only in cities with powiat status.

TABL. 17 (64). ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

PAID EMPLOYMENT AND WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2002	2003	2000	2002	2003	SPECIFICATION
	przeciętne zatrudnienie average employment			przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^a w zł average monthly gross wages and salaries ^a in zł			
OGÓŁEM	315336	338563	356874	2499,33	2749,73	2757,35	TOTAL
Administracja państwowa . .	135865	157900	161463	2887,17	3027,42	3136,78	State administration
w tym:							of which:
naczelne i centralne organy administracji	110897	115060	119826	3057,82	3280,01	3344,77	principle and central organs of administration
urzędy wojewódzkie	9137	13092	13214	2334,54	2316,37	2421,44	voivodship offices
Administracja samorządu terytorialnego	178765	179906	194630	2202,03	2501,12	2438,47	Local self-government administration
gminy i miasta na prawach powiatu	132812	132939	144665	2310,81	2633,34	2534,97	gminas and cities with powiat status
w tym urzędy miast na prawach powiatu	28003	36452	35560	2620,07	3159,38	3151,25	of which offices of cities with powiat status
powiaty	39819	40386	42722	1794,65	2015,78	2037,28	powiats
województwa	6134	6581	7243	2491,02	2808,82	2877,64	voivodships
w tym urzędy marszałkowskie	3977	3853	4240	2664,12	3043,32	3119,90	of which marshals' offices
Samorządowe kolegia odwoławcze	706	757	781	4261,67	4741,27	4899,08	Self-government appeal councils
W tym bez zatrudnionych przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych	297816	327434	331435	2600,41	2813,45	2902,43	Of which excluding persons employed in intervention and public works
Administracja państwowa . .	134927	157813	161288	2901,22	3028,52	3139,17	State administration
w tym:							of which:
naczelne i centralne organy administracji	110014	115017	119721	3075,50	3280,84	3346,96	principle and central organs of administration
urzędy wojewódzkie	9097	13054	13165	2341,12	2320,37	2426,18	voivodship offices
Administracja samorządu terytorialnego	162183	168864	169366	2346,70	2606,70	2670,98	Local self-government administration
gminy i miasta na prawach powiatu	120719	125486	125130	2466,94	2739,66	2797,30	gminas and cities with powiat status
w tym urzędy miast na prawach powiatu	27800	36271	35101	2633,13	3170,36	3181,44	of which offices of cities with powiat status
powiaty	35360	36818	37063	1910,18	2116,51	2201,02	powiats
województwa	6104	6560	7173	2497,47	2814,51	2895,77	voivodships
w tym urzędy marszałkowskie	3952	3850	4231	2673,51	3045,18	3124,07	of which marshals' offices
Samorządowe kolegia odwoławcze	706	757	781	4261,67	4741,27	4899,08	Self-government appeal councils

^a Patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia”, ust. 3 na str. 260.

^a See general notes to the chapter "Wages and salaries", item 3 on page 260.

TABL. 18 (65). ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2003 R.

PAID EMPLOYMENT AND WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION
BY VOIVODSHIP IN 2003

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Ogółem Grand total	W tym Of which								
		admini- stracja pań- stwowa state admini- stration	administracja samorządu terytorialnego local self-government administration						z liczby razem — bez zatrudnionych przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych of total number — excluding persons employed in intervention and public works	
			razem total	gminy i miasta na prawach powiatu gminas and cities with powiat status	powiaty powiats	woje- wództwa voi- vodships				
razem total	gminy i miasta na prawach powiatu gminas and cities with powiat status	powiaty powiats	woje- wództwa voi- vodships							

PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE EMPLOYMENT

POLSKA POLAND	356874	161463	194630	144665	42722	7243	169366	125130	37063	7173
Dolnośląskie	27159	11727	15373	11234	3650	489	13507	9980	3039	488
Kujawsko-pomorskie	18059	6435	11584	8814	2316	454	9216	6790	1972	454
Lubelskie	19520	7415	12058	8716	2647	695	10951	7950	2314	687
Lubuskie	11331	5210	6091	4484	1368	239	4889	3488	1166	235
Łódzkie	23508	9013	14437	10281	3463	693	12536	8936	2911	689
Małopolskie	25292	10562	14666	10984	3152	530	13238	9947	2773	518
Mazowieckie	70737	46229 ^a	24394	19244	4554	596	21792	17176	4027	589
Opolskie	8453	3094	5341	3801	1306	234	4823	3430	1163	230
Podkarpackie	18102	7089	10967	7860	2748	359	9377	6585	2436	356
Podlaskie	11214	4894	6284	4599	1416	269	5606	4068	1274	264
Pomorskie	19945	8801	11111	8216	2358	537	9385	6867	1984	534
Śląskie	33329	14079	19167	15211	3400	556	17973	14592	2825	556
Świętokrzyskie	11033	3411	7602	5351	1966	285	6238	4268	1688	282
Warmińsko-mazurskie	14208	4692	9479	7009	2040	430	7190	4942	1822	426
Wielkopolskie	27285	11093	16127	11873	3875	379	14512	10563	3570	379
Zachodniopomorskie	17699	7719	9949	6988	2463	498	8133	5548	2099	486

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^b w zł
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES^b in zł

POLSKA POLAND	2757,35	3136,78	2438,47	2534,97	2037,28	2877,64	2670,98	2797,30	2201,02	2895,77
Dolnośląskie	2677,31	2904,06	2496,00	2616,24	2021,51	3275,41	2716,69	2839,45	2223,10	3280,02
Kujawsko-pomorskie	2419,40	2913,75	2135,01	2169,10	1955,67	2388,09	2460,02	2560,77	2129,68	2388,09
Lubelskie	2480,62	2852,55	2243,08	2317,26	1920,27	2542,28	2380,62	2457,48	2062,74	2561,84
Lubuskie	2561,72	2866,96	2291,34	2367,73	1986,89	2600,87	2645,74	2807,46	2164,96	2630,82
Łódzkie	2503,01	2873,92	2261,39	2350,47	1914,64	2672,70	2465,65	2570,12	2093,75	2681,92
Małopolskie	2624,48	2834,23	2464,89	2570,14	2032,09	2858,46	2627,81	2739,50	2177,63	2893,49
Mazowieckie	3570,62	3918,41	2939,44	3098,64	2200,26	3447,22	3188,86	3371,38	2367,37	3482,94
Opolskie	2603,07	2763,00	2502,15	2595,40	2116,33	3140,74	2673,15	2781,16	2255,62	3173,59
Podkarpackie	2431,60	2702,41	2246,74	2314,30	2005,01	2617,99	2476,45	2593,83	2136,99	2627,97
Podlaskie	2490,76	2728,91	2288,92	2359,38	2015,40	2524,04	2460,06	2557,21	2131,29	2549,59
Pomorskie	2613,57	2829,36	2433,58	2509,31	2046,54	2974,49	2720,23	2834,92	2252,13	2984,61
Śląskie	2750,01	2812,70	2694,51	2849,61	1948,26	3014,61	2813,46	2934,83	2146,99	3014,61
Świętokrzyskie	2376,95	2738,52	2206,95	2240,50	2031,96	2784,30	2491,62	2585,48	2201,93	2805,11
Warmińsko-mazurskie	2302,38	2803,62	2045,26	2028,63	1992,71	2565,76	2425,58	2524,77	2118,60	2587,91
Wielkopolskie	2673,10	3026,11	2420,22	2478,23	2151,22	3353,52	2595,17	2681,49	2259,25	3353,52
Zachodniopomorskie	2522,08	2689,88	2384,46	2414,45	2151,51	3115,86	2725,91	2829,22	2351,66	3162,95

^a W tym 50,2% stanowią zatrudnieni w instytucjach naczelnych i centralnych oraz jednostkach służby zagranicznej. ^b Patrz uwagi ogólne do rozdziału „Wynagrodzenia”, ust. 3 na str. 260.

^a Of which 50,2% constitutes employment in principle and central institutions and foreign service institutions. ^b See general notes to the chapter “Wages and salaries”, item 3 on page 260.

Struktura terytorialna

Territorial structure

Po II wojnie światowej obowiązywał w Polsce trzostopniowy podział administracyjny kraju, istniejący również w okresie międzywojennym. Terytorium kraju podzielone było na: 17 województw, 330 powiatów, a na szczeblu podstawowym — 704 miasta i 2993 gminy.

Z dniem 1 I 1955 r. zniesione zostały gminy, a na ich miejsce utworzono 8790 gromad.

Lata 1955—1972 były okresem, w którym następowała dość intensywna likwidacja gromad, a jednocześnie wystąpiła tendencja tworzenia nowych powiatów.

W końcu 1972 r. istniało już 390 powiatów (w tym 75 miast mających status prawny powiatów) i 4315 gromad.

Z dniem 1 I 1973 r. zniesione zostały gromady, a na ich miejsce utworzono 2365 gmin.

1 VI 1975 r. zniesiono powiaty, a w miejsce 17 województw i 5 miast wydzielonych utworzono 49 województw. Na szczeblu podstawowym jednostkami podziału terytorialnego pozostały miasta oraz gminy.

Od 27 V 1990 r. termin „gmina” stosuje się do każdej jednostki stopnia podstawowego obejmującej zarówno miasto (gmina miejska) lub teren wiejski (gmina wiejska), jak i miasto wraz z otaczającym je obszarem wiejskim (gmina miejsko-wiejska).

Z dniem 1 I 1999 r. wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa. Utworzono 308 powiatów i 65 miast na prawach powiatu oraz 16 województw. Bez zmian pozostał podział na gminy, których było 2489.

W dniu 31 XII 2003 r. było 314 powiatów, 65 miast na prawach powiatu oraz 2478 gmin; bez zmian pozostał podział na województwa.

Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa. Według stanu w dniu 31 XII 2003 r. było 40278 sołectw.

After the Second World War, Poland was divided according to the three-level administrative structure effective during the interwar period. The territory of the country was divided into: 17 voivodships, 330 powiats (counties), and on the lowest level — 704 towns and 2993 gminas (communes).

On 1 I 1955 gminas were dissolved and replaced by 8790 gromads.

Between 1955 and 1972 occurred intensive reductions of the number of gromads, accompanied by tendencies to create new powiats.

At the end of 1972, there were 390 powiats (of which 75 were cities with powiat status) and 4315 gromads.

On 1 I 1973, gromads were dissolved and replaced by 2365 gminas.

On 1 VI 1975, powiats were eliminated, and the existing 17 voivodships and 5 separated cities were replaced by 49 voivodships. On the basic level the towns and the gminas remained the units of basic territorial division.

Since 27 V 1990 the notion "gmina" has been related to every unit of basic level of territorial division, i.e.: town (urban gmina) or rural area (rural gmina) as well as town with surrounding it rural area (urban-rural gmina).

On 1 I 1999 a new fundamental three-tier administrative division of the country was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships. A total 308 powiats and 65 cities with powiat status as well as 16 voivodships were created. This change did not affect gminas, of which there were 2489.

On 31 XII 2003 there were 314 powiats, 65 cities with powiat status and 2478 gminas; this change did not affect voivodships.

Among others, village administrator's offices comprise auxiliary entities in gminas. As of 31 XII 2003, there were 40278 such offices.

TABL. 19 (66). GMINY W 2003 R.

Stan w dniu 31 XII

GMINAS IN 2003

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area								300,0 km ² i więcej and more
		poniżej below 5,0 km ²	5,0— —19,9	20,0— —49,9	50,0— —99,9	100,0— —149,9	150,0— —199,9	200,0— —249,9	250,0— —299,9	
OGÓŁEM TOTAL	2478^a	7	101	227	676	769	349	170	81	98
Poniżej 2500 Below	30	1	1	5	11	4	5	1	1	1
2500—4999	579	4	9	39	235	203	54	24	4	7
5000—7499	657	1	11	36	181	247	98	45	20	18
7500—9999	381	—	5	18	83	140	78	30	14	13

^a W tym 65 gmin mających również status miasta na prawach powiatu, które podano w tabl. 20 na str. 144.

^a Of which 65 gminas that are also cities with powiat status which are given in table 20 on page 144.

TABL. 19 (66). **GINY W 2003 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
GINAS IN 2003 (cont.)
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>								
		poniżej <i>below</i> 5,0 km ²	5,0— —19,9	20,0— —49,9	50,0— —99,9	100,0— —149,9	150,0— —199,9	200,0— —249,9	250,0— —299,9	300,0 km ² i więcej <i>and more</i>
10000— 14999	343	1	16	24	86	96	54	25	18	23
15000— 19999	164	—	20	22	21	30	26	21	8	16
20000— 39999	196	—	34	36	20	33	25	21	10	17
40000— 99999	88	—	5	46	19	8	5	3	2	—
100000—199999	22	—	—	1	18	2	1	—	—	—
200000—999999	17	—	—	—	2	6	3	—	4	2
1000000 i więcej <i>and more</i>	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1

TABL. 20 (67). **MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2003 R.**
Stan w dniu 31 XII
CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2003
As of 31 XII

GRUPY MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>					
		poniżej <i>below</i> 25,0 km ²	25,0— —49,9	50,0— —99,9	100,0— —299,9	300,0— —499,9	500,0 km ² i więcej <i>and more</i>
OGÓŁEM TOTAL	65	2	14	27	19	2	1
Poniżej 50000 <i>Below</i>	4	1	2	—	1	—	—
50000— 74999	13	1	9	3	—	—	—
75000— 99999	9	—	2	5	2	—	—
100000—149999	16	—	1	13	2	—	—
150000—199999	5	—	—	4	1	—	—
200000—499999	13	—	—	2	10	1	—
500000—999999	4	—	—	—	3	1	—
1000000 i więcej <i>and more</i>	1	—	—	—	—	—	1

TABL. 21 (68). **POWIATY W 2003 R.**
Stan w dniu 31 XII
POWIATS IN 2003
As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF POWIATS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>					
		100,0— —299,9 km ²	300,0— —499,9	500,0— —999,9	1000,0— —1499,9	1500,0— —1999,9	2000,0 km ² i więcej <i>and more</i>
OGÓŁEM TOTAL	314	5	27	154	92	28	8
Poniżej 50000 <i>Below</i>	68	—	5	50	12	1	—
50000— 74999	102	2	9	53	29	8	1
75000— 99999	67	1	5	24	28	6	3
100000—149999	57	1	6	21	16	10	3
150000—199999	18	1	2	6	6	2	1
200000 i więcej <i>and more</i>	2	—	—	—	1	1	—

Obrona narodowa i bezpieczeństwo publiczne

National defence and public safety

Uwagi ogólne

1. Działalność w zakresie obrony narodowej regulowana jest ustawą z dnia 21 XI 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (jednolity tekst Dz. U. 2002 Nr 21, poz. 205) i prowadzona jest przez budżetowe jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane, określone w obwieszczeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 21 VII 2003 r. (MP Nr 38, poz. 561).

2. Działalność w zakresie bezpieczeństwa publicznego prowadzą jednostki budżetowe:

- podległe Prezesowi Rady Ministrów, tj. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencja Wywiadu, utworzone na mocy ustawy z dnia 24 V 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676), w miejsce zlikwidowanego 29 VI 2002 r. Urzędu Ochrony Państwa,
- podległe lub nadzorowane przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, tj. głównie: Policja, Straż Graniczna, Biuro Ochrony Rządu, Państwowa Straż Pożarna (w tym obrona cywilna kraju).

General notes

1. Activity within the scope of national defence is regulated by the Law, dated 21 XI 1967, on the General Obligation to Defend the Republic of Poland (uniform text Journal of Laws 2002 No. 21, item 205) and is conducted by organizational budgetary entities subordinated to the Minister of National Defence or supervised by him, which are defined in the announcement of the Minister of National Defence, dated 21 VII 2003 (Monitor Polski No. 38, item 561).

2. Activity within the scope of public safety is conducted by budgetary entities:

- subordinated to Prime Minister, i.e., the Internal Security Agency and the Foreign Intelligence Agency, created on the basis of the Law, dated 24 V 2002, on the Internal Security Agency and the Foreign Intelligence Agency (Journal of Laws No. 74, item 676), instead of the Office of State Protection, liquidated on 29 VI 2002,
- subordinated or supervised by the Minister of the Interior and Administration, i.e., primarily the Police, Border Guards, Office of Government Protection, State Fire Department (including civil defence).

TABL. 22 (69). **STAN OSOBOWY WOJSKA POLSKIEGO**

Stan w dniu 31 XII

POLISH MILITARY PERSONNEL

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	2000	2002	2003	SPECIFICATION
OGÓŁEM	223579	177681	144867	141962	TOTAL
Żołnierze zawodowi	86179	84237	80501	73075	Professional soldiers
generalowie	122	120	116	119	generals
oficerowie starsi	21066	16784	15031	12756	senior officers
oficerowie młodszy	20368	18915	18482	17203	junior officers
chorążowie	28254	25232	24701	22376	warrant officers/ensigns
podoficerowie	16369	23186	22171	20621	noncommissioned officers
Żołnierze nadterminowej zasadniczej służby wojskowej	—	8855	8545	10190	Soldiers of extended mandatory military service
Żołnierze zasadniczej służby wojskowej	137400	84589	55821	58697	Soldiers of mandatory military service

Źródło: dane Ministerstwa Obrony Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Defence.

Uwaga do tablic 24 i 27

Wynagrodzenia żołnierzy zawodowych, żołnierzy nadterminowej zasadniczej służby wojskowej i funkcjonariuszy nie zawierają składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne — emerytalne, rentowe i chorobowe (ustawa z dnia 23 VII 2003 r., DZ. U. Nr 166, poz. 1609), z wyjątkiem przyjętych do służby od 1 I 1999 r., których wynagrodzenia do 30 IX 2003 r. zawierały składki na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe; wynagrodzenia pracowników cywilnych podaje się ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

Note to tables 24 and 27

Wages and salaries of professional soldiers, soldiers of extended mandatory military service and functionaries do not include contributions to compulsory social security — retirement, pension and illness (law dated 23 VII 2003, Journal of Laws No. 166, item 1609), except those serving since 1 I 1999 whose wages and salaries included contributions to compulsory retirement and pension security until 30 IX 2003; wages and salaries of civilian employees are given including contributions to compulsory social security.

TABL. 23 (70). **ZATRUDNIENI W WOJSKU POLSKIM**
Stan w dniu 31 XII
PAID EMPLOYMENT IN THE POLISH MILITARY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>		Żołnierze zawodowi <i>Profes- sional soldiers</i>	Żołnierze nadtermi- nowej za- sadniczej służby wojskowej <i>Soldiers of exten- ded mandatory military service</i>	Pracowni- cy cywilni wojska <i>Civilian employees of the military</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>				
OGÓŁEM 1995	171606	46819	86179	—	85427	TOTAL
2000	156137	29893	84237	8855	63045	
2002	144789	25622	80501	8545	55743	
2003	134145	22027	73075 ^a	10190	50880 ^b	
z wykształceniem:						<i>by education:</i>
Wyższym	38206	3629	31183	23	7000	<i>Tertiary</i>
Policealnym	3472	2136	662	107	2703	<i>Post-secondary</i>
Średnim	61550	12602	31144	7283	23123	<i>Secondary</i>
Zasadniczym (zawodowym)	26080	2186	10086	2699	13295	<i>Basic vocational</i>
Podstawowym	4837	1474	—	78	4759	<i>Primary</i>

a, b W tym kobiety: *a* — 361, *b* — 21666.
Źródło: dane Ministerstwa Obrony Narodowej.
a, b Of which women: *a* — 361, *b* — 21666.
Source: data of the Ministry of National Defence.

TABL. 24 (71). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W WOJSKU POLSKIM**
PAID EMPLOYMENT AND WAGES AND SALARIES IN THE POLISH MILITARY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2002	2003	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	---------------

PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE EMPLOYMENT

OGÓŁEM	152633	146806	136822	TOTAL
Żołnierze zawodowi	87906	79694	72918	<i>Professional soldiers</i>
Żołnierze nadterminowej zasadniczej służby wojskowej		7622	9357	<i>Soldiers of extended mandatory military service</i>
Pracownicy cywilni wojska	64727	59490	54547	<i>Civilian employees of the military</i>

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO w zł
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES in zł

Żołnierze zawodowi	2438,82 ^a	2915,27	3028,23	<i>Professional soldiers</i>
generalowie		9294,05	9915,39	<i>generals</i>
oficerowie starsi		4252,92	4426,03	<i>senior officers</i>
oficerowie młodszy		3057,86	3180,86	<i>junior officers</i>
chorążowie i podoficerowie		2453,12	2570,37	<i>warrant officers/ensigns and noncommissioned officers</i>
Żołnierze nadterminowej zasadniczej służby wojskowej		1318,85	1374,22	<i>Soldiers of extended mandatory military service</i>
Pracownicy cywilni wojska	1527,53	1656,00	1873,00	<i>Civilian employees of the military</i>

a Łącznie z wynagrodzeniami żołnierzy nadterminowej zasadniczej służby wojskowej.
Źródło: dane Ministerstwa Obrony Narodowej.
a Including the wages and salaries of soldiers of extended mandatory military service.
Source: data of the Ministry of National Defence.

TABL. 25 (72). **UDZIAŁ WOJSKA POLSKIEGO W MISJACH I OPERACJACH POKOJOWYCH WEDŁUG KRAJÓW**
PARTICIPATION OF THE POLISH MILITARY IN PEACEKEEPING MISSIONS
AND OPERATIONS BY COUNTRY

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Żołnierze zawodowi <i>Profes- sional soldiers</i>	Żołnierze zasadni- czej i nadtermino- wej zasadniczej służby wojskowej <i>Soldiers of manda- tory and extended mandatory military service</i>	Pracownicy cywilni wojska <i>Civilian employees of the military</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM 2000	2873	1416	1383	74	TOTAL
2002	1942	1081	847	14	
2003	1698	977	702	19	
Afganistan	106	92	14	—	<i>Afghanistan</i>
Bośnia i Hercegowina	256	137	118	1	<i>Bosnia and Herzegovina</i>
Liban	258	168	78	12	<i>Lebanon</i>
Serbia i Czarnogóra	517	249	268	—	<i>Serbia and Montenegro</i>
Syria	369	178	186	5	<i>Syria</i>
Pozostałe kraje	192	153	38	1	<i>Other countries</i>

U w a g a.

1. Polska uczestniczyła w misjach i operacjach pokojowych od 1953 r. W latach 1953—2003 wzięło w nich udział 48996 żołnierzy zawodowych, żołnierzy zasadniczej i nadterminowej zasadniczej służby wojskowej oraz pracowników cywilnych wojska.
2. W 2003 r. Polska uczestniczyła ponadto w Międzynarodowych Siłach Stabilizacyjnych w Iraku. Polski Kontyngent Wojskowy liczył 2415 osób, z tego 1635 żołnierzy zawodowych, 708 żołnierzy zasadniczej i nadterminowej zasadniczej służby wojskowej oraz 72 pracowników cywilnych wojska.

Źródło: dane Ministerstwa Obrony Narodowej.

Note.

1. Poland has participated in peacekeeping missions and operations since 1953. During the period from 1953 to 2003, 48996 professional soldiers, soldiers of mandatory and extended mandatory military service and civilian employees of the military participated in these missions and operations.
2. In 2003, Poland has participated moreover in International Stabilization Forces in Iraq. Polish Military Contingent consisted of 2415 people, including 1635 professional soldiers, 708 soldiers of mandatory and extended mandatory military service and 72 civilian employees of the military.

Source: data of the Ministry of National Defence.

TABL. 26 (73). **PEŁNOZATRUDNIENI^a W BEZPIECZEŃSTWIE PUBLICZNYM**
Stan w dniu 31 XII

FULL-TIME PAID EMPLOYMENT^a IN PUBLIC SAFETY SERVICES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>		Funkcjona- rariusze i żołnierze zawodowi <i>Function- naries and profes- sional soldiers</i>	Pracownicy cywilni <i>Civilian employees</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>			
OGÓŁEM 1995	168238	28897	145109	23129	TOTAL
2000	173450	30437	147631	25819	
2002	171838	29195	147225 ^b	24613	
2003	174162	30221	149310 ^b	24652 ^c	
z wykształceniem:					<i>by education:</i>
Wyższym	43935	9746	39497	4438	<i>Tertiary</i>
Policealnym	11294	2703	9464	1830	<i>Post-secondary</i>
Średnim	105560	14759	93906	11654	<i>Secondary</i>
Zasadniczym (zawodowym)	10400	1603	5762	4638	<i>Basic vocational</i>
Podstawowym	2973	1410	681	2292	<i>Primary</i>

^a Łącznie z niepełnozatrudnionymi pracownikami cywilnymi w przeliczeniu na pełnozatrudnionych. ^{b, c} W tym kobiety: ^b — 15058, ^c — 15163.

Źródło: dane Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu.

^a Including part-time civilian employees, in terms of full-time employment. ^{b, c} Of which women: ^b — 15058, ^c — 15163.
Source: data of the Ministry of the Interior and Administration, the Internal Security Agency and the Foreign Intelligence Agency.

TABL. 27 (74). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W BEZPIECZEŃSTWIE PUBLICZNYM**
PAID EMPLOYMENT AND WAGES AND SALARIES IN PUBLIC SAFETY SERVICES
A. PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	2000	2002	2003	SPECIFICATION
OGÓŁEM	184992	169990	171249	171380	TOTAL
Funkcjonariusze i żołnierze zawodowi	149103	146156	146934	147554	<i>Functionaries and professional soldiers</i>
Pracownicy cywilni	35889	23834	24315	23826	<i>Civilian employees</i>

B. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2002	2003	SPECIFICATION
	w zł in zł			
Funkcjonariusze i żołnierze zawodowi	2260,91	2609,03	2693,03	<i>Functionaries and professional soldiers</i>
Pracownicy cywilni	1468,83	1627,22	1731,30	<i>Civilian employees</i>

Źródło: dane Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu.
Source: data of the Ministry of the Interior and Administration, the Internal Security Agency and the Foreign Intelligence Agency.

TABL. 28 (75). **ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ**
REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE DEPARTMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	2000	2002	2003	SPECIFICATION
Liczba zdarzeń w tys.					Number of events in thous.
Pożary	96,6	135,9	151,0	220,9	<i>Fires</i>
w tym:					<i>of which:</i>
obiektów użyteczności publicznej . .	2,4	3,1	2,9	2,9	<i>general purpose public buildings</i>
obiektów mieszkalnych	21,0	23,2	24,5	25,5	<i>residential buildings</i>
obiektów produkcyjnych i magazynowych	4,2	3,9	3,7	3,9	<i>manufacturing and warehouse facilities</i>
w rolnictwie ^a	25,8	28,5	37,0	71,1	<i>in agriculture^a</i>
lasów	7,7	12,4	10,1	17,1	<i>forests</i>
Miejscowe zagrożenia	52,0	123,0	197,5	169,2	<i>Local threats</i>
w tym spowodowane przez:					<i>of which caused by:</i>
katastrofy naturalne	4,2	25,4	57,5	24,6	<i>natural catastrophes</i>
awarie techniczne ^b	3,5	5,6	7,5	6,2	<i>technical failures^b</i>
środki transportu ^c	19,4	28,6	38,6	38,2	<i>transport equipment^c</i>
Wyjazdy do fałszywych alarmów . . .	10,7	11,0	11,8	12,8	<i>False alarms</i>

^{a, b} Dotyczy głównie: *a* — budynków inwentarskich i gospodarczych, maszyn rolniczych, upraw, *b* — chemicznych, budowlanych, ekologicznych, radiologicznych, infrastruktury komunalnej. *c* Wypadki w komunikacji: drogowej, kolejowej, lotniczej.
a, b Primarily involve: *a* — livestock and farm buildings, agricultural machinery, crops, *b* — chemical, building, environmental, radiological, municipal infrastructure. *c* Transportation accidents: road, rail, air.

TABL. 28 (75). ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ (dok.)
REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE DEPARTMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	2000	2002	2003	SPECIFICATION
Ratownicy biorący udział w akcjach ratowniczych w tys.					Rescue personnel participating in rescue operations in thous.
Pożary	890,6	1115,1	1185,9	1737,3	Fires
Miejskowe zagrożenia	300,2	657,3	1029,2	872,7	Local threats
Wypadki z ludźmi	20982	25808	32779	34803	Casualties
ofiary śmiertelne	3474	3559	3917	3934	fatalities
w tym ratownicy	10	2	2	8	of which rescue personnel
ranni i poparzeni	17508	22249	28862	30869	injured and burn victims
w tym ratownicy	437	588	582	611	of which rescue personnel
W tym przy pożarach	2902	2688	2814	3443	Of which during fires
ofiary śmiertelne	544	491	487	521	fatalities
w tym ratownicy	7	2	2	6	of which rescue personnel
ranni i poparzeni	2358	2197	2327	2922	injured and burn victims
w tym ratownicy	329	389	316	397	of which rescue personnel

Źródło: dane Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.
Source: data of the Ministry of the Interior and Administration.

TABL. 29 (76). ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED ACTIVITY OF THE VOLUNTEER FIRE DEPARTMENT
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	2000	2002	2003	SPECIFICATION
Jednostki	18798	18345	18235	18220	Units
Strażnice (remizy)	16281	17200	17241	17245	Watch-towers (fire-stations)
Członkowie czynni w tys.	474,2	476,7	476,2	460,0	Active members in thous.
Ratownicy biorący udział w akcjach ratowniczych (w ciągu roku) w tys.:					Rescue personnel participating in rescue operations (during the year) in thous.:
pożary	378,9	465,6	534,3	920,3	fires
miejskowe zagrożenia ^a	28,6	140,7	317,1	240,4	local threats ^a

^a Katastrofy naturalne, awarie techniczne, wypadki w komunikacji i inne zagrożenia życia i mienia.

Źródło: dane Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

^a Natural catastrophes, technical failures, transportation accidents and other threats to life and property.

Source: data of the Ministry of the Interior and Administration.